

Eksamen Selskabsstrukturer, CM(jur.), januar 2026

Stikord til rettevejledning:

Rettevejledningen er ikke udtryk for en udtømmende besvarelse, idet den fokuserer på de vigtigste punkter, der bør adresseres.

1. (vægter ca. 50 % af den samlede karakter)

Der er tale om etablering af et joint venture, og de to 50%-ejere omtales derfor som joint venture-partnerne.

Det fremgår af paradigmet, at man har sikret vetoret på generalforsamlingen og bestyrelsen. Sidstnævnte forudsætter dog også, at Pedal A/S tillægges ret til at udpege (mindst) et medlem af bestyrelsen, og at Pedal A/S kan 'kontrollere' dette medlems stemmeafgivelse. Det kræver desuden, at der er quorumkrav, der sikrer, at alle bestyrelsesmedlemmer skal være til stede, for at bestyrelsen er beslutningsdygtig. Dette synes at være sikret ved paradigmets § 7, 2. pkt. Der er ikke nogen aftale om, hvordan bestyrelsen sammensættes, men da valg af bestyrelsen kræver enstemmighed, vil Pedal A/S kunne udnytte sin vetoret til at sikre mindst en repræsentant i bestyrelsen. Det kan dog være hensigtsmæssigt, at joint venture-parterne allerede nu indgår en aftale om sammensætning af bestyrelsen, herunder om der udover repræsentanter for de to joint venture-partnere skal være eksterne medlemmer. Dette kan ske enten ved at indgå en ejeraftale eller ved at tillægge de to joint venture-partnere udpegningsret i vedtægterne, evt. ved at lave aktieklasser af hensyn til selskabslovens (SL) § 120, jf. Selskabsstrukturer s. 92. Forudsat at Pedal A/S udpeger et medlem, vil de formentlig i praksis være i stand til at kontrollere dennes stemmeafgivelse, selvom de juridisk ikke har mulighed for at give instrukser til bestyrelsesmedlemmer, jf. Selskabsstrukturer s. 95. Hvis Pedal A/S vil være helt sikker på, at det har vetoret i bestemte spørgsmål, vil det være en fordel at henlægge disse spørgsmål til generalforsamlingen, hvor selskabet selv kan udøve vetoretten.

Ved at sikre sig ret til at udpege et eller flere medlemmer af bestyrelsen sikres Pedal A/S også muligheden for indsigt, idet de eksempelvis kan udpege Peter selv til bestyrelsen.

Paradigmet lægger op til, at man kan overveje at give bestyrelsesformanden en udslagsgivende stemme. Hvis der kræves enstemmighed i bestyrelsen, giver det ikke mening, at formanden har en udslagsgivende stemme. Så denne løsning må forudsætte, at man træffer beslutning ved simpelt flertal. At tillægge formanden udslagsgivende stemme betyder, at den, der udpeger formanden, reelt har magten i det fælles selskab (bortset fra beslutninger, der skal henlægges til generalforsamlingen). Man kan evt. lade formandsposten gå på skift. Den indledende tekst til paradigmet forudsætter, at den, der vælger formanden med den udslagsgivende stemme, er moderselskab. Dette må følge af SL § 7, stk. 3, nr.4, jf. Selskabsstrukturer s. 220 ff. Det betyder, at den joint venture-partner, der er moderselskab, har ret til at blive sambeskattet og ydermere en udvidet ret til oplysninger fra selskabet, jf. SL § 134. Men det betyder også, at en række yderligere pligter skal iagttages, herunder restriktioner på datterselskabets erhvervelse af aktier i moderselskabet, den lille generalklausul i SL § 179, stk. 2, samt pligten til at udarbejde koncernregnskab. Hvis Pedal A/S opnår ret til at udpege formanden med en udslagsgivende stemme, er der således knyttet både fordele og ulemper til dette.

Sådan som paradigmet er formuleret, vil Pedal A/S være sikret vetoret i forhold til de spørgsmål, der skal forelægges generalforsamlingen efter SL eller efter paradigmets § 5. Derudover vil de være sikret, at beslutninger, der er af usædvanlig art eller stor betydning, forelægges bestyrelsen, hvor der også kan udøves vetoret, jf. SL § 117. Men dette sikrer måske ikke, at alle de beslutninger, som Pedal A/S ønsker at have vetoret overfor, rent faktisk forelægges bestyrelsen. Det fremgår således, at man ønsker at have vetoret over for spørgsmål om finansiering og design, og disse spørgsmål vil ikke nødvendigvis altid skulle forelægges bestyrelsen efter SL § 117. Derfor kan det være en fordel at lave en liste over beslutninger, som skal forelægges bestyrelsen, og enten indsætte denne i vedtægterne eller lave en direktionsinstruks herom, hvilket også er forudset i paradigmets § 8.

Selvom formanden ikke tillægges en udslagsgivende stemme, har formanden stadig en central rolle derved, at denne kan tegne selskabet sammen med direktionen. Dermed er denne post særlig værdifuld, og det bør overvejes, hvem der skal indtage denne rolle. Alternativt skal tegningsreglen i § 9 måske ændres, således at selskabet alene kan tegnes med hele bestyrelsens tiltrædelse. Dette vil omvendt gøre det "tungt" at repræsentere selskabet. Alternativt kan det overvejes at give direktøren tegningsret på egen hånd, hvilket vil gøre direktørens job noget mere enkelt.

De studerende bør se, at der ikke er nogen regulering af deadlock i vedtægterne. Det kan være en god ide at undlade at regulere dette spørgsmål, jf. Selskabsstruktur s. 140, men da der ikke findes oplagte løsninger i SL, bør det overvejes, om der skal indføres en regulering. Det er særligt oplagt at regulere deadlock, hvis man ender med en løsning, hvor vetorettigheder udstrækkes til alle beslutninger, der træffes af generalforsamlingen eller bestyrelsen, idet der derfor potentielt ofte kan opstå deadlock.

Da joint venture-partnerne ikke kender hinanden, kan det også overvejes, om man skal regulere mulighederne for at opløse samarbejdet, uden at dette knyttes til, at der er opstået deadlock. Selvom der er aftalt en forkøbsret efter paradigmets § 4, er det ikke sikkert, at dette er tilstrækkeligt. Det kan således være svært at finde en køber, og derfor kan andre løsninger være nødvendige, eksempelvis en tag-along-bestemmelse, en ret til at kræve selskabet opløst mv. Det bør også overvejes, om man skal præcisere den pris, til hvilken forkøbsretten efter § 4 kan udøves.

De studerende vil måske også bemærke, at spørgsmålet om betingelserne for Pedal A/S' køb af batterier bør aftales nærmere. Det samme gælder spørgsmålet om vilkårene for det personale, de to joint venture-partnere stiller til rådighed for selskabet. De studerende bør se, at sådanne køb eller udlån af personale bør ske til markedsvilkår, idet det skal sikres, at det fælles selskab ikke taber på dette. I øvrigt synes det ikke nødvendigt, at de studerende går nærmere ind i disse aftaler, da opgaven lægger op til, at fokus skal være på de selskabsretlige problemstillinger.

De studerende vil måske foreslå, at nogle af de supplerende aftaler, der er behov for, indgås i en ejeraftale, bl.a. for at sikre større fleksibilitet eller for at sikre, at parternes aftaler ikke er offentlige. De studerende bør dog i dette tilfælde være opmærksomme på konsekvenserne af SL § 82, samt at det vil være en god idé at regulere lovvalg og værneting (evt. voldgift) for aftalen, da den indgås mellem parter i forskellige lande.

2. (vægter ca. 20 % af den samlede karakter)

Det skal først vurderes, om disse beslutninger skal træffes af direktøren i P-batterier A/S eller af dens bestyrelse. Da der er tale om vigtige beslutninger for selskabet, må det følge af SL § 117, at de to beslutninger skal forelægges for bestyrelsen, hvor Peter og Inger sidder.

Det skal således vurderes, om Peter og Inger er inhabile efter SL § 131. Der er for det første tale om en ændring af vilkårene for den samhandel, der sker mellem Pedal A/S og det fælles selskab. Fordi Peter er direktør i Pedal A/S, er der ingen tvivl om, at han er inhabil i forhold til ændringen af aftalen mellem dette selskab og P-batterier A/S, jf. Selskabsstrukturer s. 105. Det er mindre oplagt, om beslutningen om at sælge til andre cykelforhandlere omfattes af § 131. Der synes ikke at være en aftale mellem Pedal A/S og P-batterier A/S om, at førstnævnte har eneret til at aftage batterierne. Hvis det kan antages, at dette implicit (eller udtrykkeligt) er en del af den samhandelsaftale, der er mellem Pedal A/S og P-batterier A/S, vil Peter også være inhabil i forhold til denne beslutning. Men SL § 131 kan formentlig udvides til at omfatte andre beslutninger, hvor der er en oplagt interessekonflikt (hvilket er tilfældet her), jf. Selskabsstrukturer s. 108. Som konsekvens er Peter også inhabil i forhold til denne beslutning, idet det må antages, at det er vigtigt for Pedal A/S, at deres konkurrenter ikke får adgang til disse batterier.

Inger er ikke ansat i Pedal A/S, og det forhold, at hun er udpeget af Pedal A/S, er heller ikke nok til at gøre hende inhabil. Det skal dog overvejes, om det forhold, at hun er nærtstående til direktøren i Pedal A/S er nok til at gøre hende inhabil. Spørgsmålet behandles ikke i pensum, og de studerende bør derfor overveje spørgsmålet på baggrund af SL § 131. Det afgørende er ikke resultatet, men derimod at den studerende ser problemet og formår at argumentere for det resultat, vedkommende kommer frem til.

3. (vægter ca. 30 % af den samlede karakter)

Det skal først vurderes, om Batterispecialisten AB er afskåret fra at starte en konkurrerende produktion. Da det ikke krænker nogen aftale, skal det vurderes, om det kan være i strid med den loyalitetsforpligtelse, som påhviler joint venture-partnerne. En sådan loyalitetsforpligtelse kan måske udledes af selskabsretten, jf. Selskabsstrukturer s. 120 ff. Den kan også udledes af en evt. aftale, som der måtte være mellem de to joint venture-partnere. Vi får ikke oplyst noget om en sådan aftale, men selvom der ikke er en udtrykkelig aftale, kan samarbejdet måske siges at være baseret på en stiltiende hensigt om at samarbejde om udvikling og produktion af batterier. Svaret er ikke entydigt, men det er oplagt, at Pedal A/S kan gøre gældende, at der er en sådan loyalitetspligt, vel vidende at det er forbundet med en vis usikkerhed. Antager man, at der er en loyalitetspligt, er det rimeligt nærliggende, at denne er overtrådt i det konkrete tilfælde, idet den konkurrerende produktion underminerer hele ideen med samarbejdet, jf. Selskabsstrukturer s. 136 f. En sådan overtrædelse kan man forsøge at få sanktioneret gennem domstolene, således at den konkurrerende produktion stoppes, eller man kan rejse et erstatningskrav. Sidstnævnte er nok den mest realistiske løsning.

Batterispecialisten AB's udøvelse af vetoret på generalforsamlingen er som udgangspunkt ikke i strid med SL. Man kan overveje, om det kan være i strid med en loyalitetspligt, der påhviler Batterispecialisten AB, jf. ovenfor, men dette vil formentlig kræve, at dets nægtelse af at tillade en prissænkning kan siges at presse P-batterier A/S mod en konkurs, uden at det er begrundet i hensynet til selskabet, jf. således Selskabsstrukturer s. 125 ff., der omtaler U1999.1080 V. Man kan også overveje, om udøvelse af vetoret kan være i strid med SL § 108 henset til, at baggrunden er, at Batterispecialisten AB ønsker at beskytte den konkurrerende produktion, det har startet.

Det synes nærliggende, at bestyrelsesmedlemmernes modvilje mod de forslag, som direktøren stiller, er, at disse beslutninger ikke er i Batterispecialisten AB's interesse. Da de har pligt til at varetage P-batterier A/S' interesser, har de forsømt deres pligter, jf. Selskabsstrukturer s. 95 ff. Dette kan resultere i ugyldighed (overtrædelse af SL § 127) eller erstatningsansvar (pligtforsømmelse samt manglende overholdelse af SL § 127). Det forekommer relativt oplagt, at beslutningerne træffes ud fra andre og for P-Batterier A/S uvedkommende hensyn, hvorfor ledelsen desuden ikke kan antages at nyde godt af et forretningsmæssigt skøn i relation til ansvarsvurderingen, jf. Selskabsstrukturer s. 109 og 297, der omtaler U2019.1907H.

Det er også muligt, at de to bestyrelsesmedlemmer er inhabile i forbindelse med disse afstemninger, forudsat at de selv er ansat hos Batterispecialisten AB, jf. SL § 131. Dette oplyser opgaven dog intet om. Hvis de på trods af inhabilitet har deltaget i beslutningerne, er SL § 131 overtrådt, og dermed er beslutningerne ugyldige. Dette kan også pådrage de inhabile bestyrelsesmedlemmer et erstatningsansvar, jf. Selskabsstrukturer s. 109.